

je jednotné, ovšem ale jednostranné pojetí mnohotvárné dějinné látky. Neubrání se mu více méně žádné historické podání, nechce-li ulpěti na krátkodeché registraci časového sledu jednotlivých historických úseků. Považujeme-li jej — pro syntetickou funkci, v něm se projevující — za postup filosofický, nebude přesných hranic mezi historií v užším slova smyslu a filosofií dějin a výtky, činěné filosofii dějin nebudou jiné než ty, které budou stíhati historickou práci samu podle toho, nakolik bude vykazovati jednak ideového, jednak jednotícího přínosu. Pro další pořad je připravena přednáška dra Jindř. Kohna o sociologii regionalismu; mimo to byli pozváni do Prahy členové londýnského Le Play-House, aby přednášeli v Masarykově sociologické společnosti o metodách, sociologických pracích a o účelu Le Play-House. Bude-li možno, bude přednáška spojena i s malou výstavkou.

Knihopisné noticky.

Slovník národohospodářský, sociální a politický počal vycházeti nákladem Ot. Janáčka za hlavní redakce dra E. Chalupného, který řídí také obor sociologie a všeobecné politiky. V redakčním sboru jsou dr. V. Bouček pro trestní právo a soudní řízení, dr. ing. V. Brdlík pro zemědělství, dr. V. Dvorský pro politický zeměpis, dr. V. Funk pro finanční vědu a právo, dr. Frant. Hodáč pro národní hospodářství a průmysl, dr. Hoetzel pro veřejné právo, dr. D. Krejčí pro statistiku, dr. J. Macek pro sociální politiku, dr. J. Sedláček pro soukromé právo a dr. J. Šlemr pro soukromou ekonomiku a obchod. Prvý sešit obsahuje hesla: Abandon — agrární strana. U nás neměli jsme dosud speciálního slovníku věnovaného vědám politickým. Již proto je první pokus o podobné dílo opravdu vítati.

Staatslexikon. Im Auftrag der Görres-Gesellschaft unter Mitwirkung zahlreicher Fachleute herausgegeben von Hermann Sacher. Fünfte, von Grund aus neubearbeitete Auflage. I. Bd. Abel bis Fideikommiss. Freiburg im Br. 1926. Herder & Co. Str. 1863. — Téměř po půldruhém desetiletí počíná vycházeti nové vydání tohoto státovědeckého lexikonu, zahrnujícího ovšem i všechny obor věd sociálních a národní hospodářství a přízpusobeného změněným poměrům sociálním a politickým. Duch a směr díla zůstává však nezměněn: chce býti zase proniknut vědomím jazykového, krevního a kulturního společenství všeho německva a obecnými křesťanskými (katolickými) ideály. Ale zařazením řady drobných hesel změnil se zevní ráz slovníku, který nechce nyní býti jenom pramenem studijním, nýbrž skutečnou slovníkovou příručkou. To usnadní i podrobný seznam hesel, připojovaný ke každému svazku a podrobný věcný rejstřík, slíbený k celému dílu. — (E 1432.)

Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich. Herausgegeben vom Statistischen Reichsamte. 45. Jg. 1926. Berlin 1926. Reimar Hobbing. Str. 470 + 170 + 30 s 25 tab. a s VIII. str. grafů. — Poslední statistická ročenka německé republiky v celku zachovává formu i ráz ročníku 44., jenž byl podstatně přepracován proti dřívějším svazkům. Ale i letošní díl je v některých věcech dosti rozšířen (na př. o poměrech berních a finančních) a nově je zařazen oddíl zdravotnický. Mimo statistické údaje o německé říši má ročenka i poměrně rozsáhlou část mezinárodní. Velmi cenným je soupis pramenů, který je spolu přehledem všech

publikovaných prací říšského úřadu statistického. Užívání objemné knihy usnadňuje podrobný věcný rejstřík. Obsahově ročenka hledí hodně bedlivě i k hospodářským a sociálním poměrům. — (E 1433.)

Die weltwirtschaftliche Lage Ende 1925. Herausgegeben vom Statistischen Reichsamte und vom Institut für Konjunkturforschung. Als Manuskript gedruckt. Berlin 1926. A. Hobbings. Str. 245. — Obsáhlá publikace je společnou prací říšského statistického úřadu a ústavu pro badání o konjunkturu. V zásadě omezuje se na pouhé konstatování objektivních skutečností a kde nad to nelze se vyhnouti vlastním úsudkům a prognosám, tlumočí, jak výslovně důrazně připomíná, ne mínění úřední, nýbrž osobní názor odborníků, podjávších se zpracování díla. Práce podává nejprve vylíčení všeobecných vztahů světového hospodářství; v dalším registruje podrobně skutečnosti ve vývoji konjunktury v těch větších státech, jejichž hospodářský vývoj vlivně působí na utváření světového trhu. A zde zaznamenává mezi 14 pozorovanými zeměmi i Československo. Konečně v závěrečné části přináší podklady potřebné k posuzování německého hospodářství. Podklady ty jsou vybudovány na systematickém sestavení číselného materiálu za uplynulý rok. Při tom neomezuje se tu publikace na pouhé konstatování skutečností, jako činí u hospodářství cizích států, nýbrž podává celkové, soustavné vylíčení a přehled za uplynulé období. — (E 1422.)

Technická práce na Ostravsku. Vydáno k VI. sjezdu čs. inženýrů. Mor. Ostrava 1926. Nákl. Odboru Spolku čs. inženýrů. Str. 662. — Ve sborníku, který se zabývá po výtce technickými otázkami, jsou práce, dotýkající se bezprostředně ochrany práce a péče o dělníky: Dr. ing. Jos. Bialek, Nástin hornického zákonodárství. — Ing. T. Myslivec, Bytová péče o zaměstnance uhelného průmyslu na Ostravsku. — Dr. ing. J. Vlach, Sociální a pracovní poměry v ostravsko-karvínském revíru od státního převratu 1918. — (D 643.)

Sbírka zákonů, nařízení a předpisů pro státní službu stavební v republice Československé. Svazek V. V Praze 1926. Nákl. Státní knihtiskárny. Str. 1269. — Svazek obsahuje díly VIII. až XII. celé rozsáhlé publikace, v nichž jsou otiskovány zákony a nařízení ve věcech sociálních (o úrazovém, nemocenském a pensijním pojištění, o úpravě poměru mezi zaměstnavateli a zaměstnanci a o podpoře nezaměstnaných), ve věcech organizace veřejné správy, zvláště státní služby stavební, o státních zaměstnancích, o civilních technících a stavovských titulech a o různých předpisech, o finanční prokuratuře, některých technických ústavech a j. K obsáhlému svazku není připojen ani věcný rejstřík, ani podrobný přehled otištěných zákonů a nařízení, čímž je užívání knihy velmi ztíženo; závady té zcela neodstraní, ani bude-li snad k celému souboru připojen společný rejstřík a přehled. — (F 5607)

Association internationale pour le progrès social: Statuts adoptés par l'assemblée constitutive de Berne (25 septembre 1925). Paris 1926. Berger-Levrault. Str. 7. — (F 4998.)

Zwanzig Jahre Kampf um Jugendschutz und Jugendrecht. Eine Zusammenstellung von E. Ollenhauer. Berlin 1925. Arbeiterjugend-Verlag. Str. 48. Publikace, která je propagačně politická, podává nejen přehled sociálně politické činnosti Svazu socialistické dělnické mládeže Německa, nýbrž zaznamenává i hlavní zákonná opatření na poli ochrany dělnického dorostu. — (F 5206.)

Reichsjugendwohlfahrtsgesetz nebst Einführungsgesetz

vom 9. Juli 1922 in der Fassung der Verordnung vom 14. Februar 1924, Preussischem Ausführungsgesetz und Preussischer Ausführungsanweisung vom 29. März 1924. Textausgabe mit einer Einleitung von Dr. Edm. Friedeberg. Berlin 1926. C. Heymann. Str. 64. — (F 5277.)

Camille Cautru et Ch. Maurice Bellet, La propriété commerciale. Commentaire de la loi du 30 juin 1926 sur le renouvellement des baux a loyer d'immeubles ou de locaux a usage industriel ou commercial. (Bibliothèque technique.) Paris 1926. Payot. Str. 158. — (E 1431.)

Legislation ouvrière au Canada. 1925. Ottawa 1926. Ministère du travail du Canada. Str. 60. — Ročenka podává pravidelný přehled o nových zákonných opatřeních na ochranu práce a o působnosti zařízení dosavadních. — (F 4896.)

Dr. Hans Schönfeld, Kritische Studien zum wirtschaftlichen Problem des Zwei- und Dreischichtensystems in Hochofenbetrieben. (Schriften der Gesellschaft für Soziale Reform. H. 79.) Jena 1926. Gustav Fischer. Str. 86. — Důležitý příspěvek k otázce pracovní doby, vyšetřující zejména také souvislost mezi pracovní dobou a pracovní výkonností v plném jejím rozsahu. — (F 448.)

Gr. L. Tranco-Jassy, La réglementation des conflits collectifs du travail en Roumanie. Bucarest 1926. Ministère du travail, de la coopération et des assurances sociales. Str. 48 + 9 str. tab. a grafů. — Publikace otiskuje platný zákon o reglementaci hromadných sporů pracovních, jeho důvodovou zprávu a řeč, kterou proslovil 11. srpna v rumunské sněmovně ministr práce a sociální péče Gr. L. Tranco-Jassy. — (F 5721.)

Přednáška Jána Pálku, továrníka v Liptovskom Svätom Mikuláši, v kurze ev. farárov na teologickej vysokej škole v Bratislave r. 1923. Knižnica Cirkevných listov. Sv. I. Ružomberok 1925. Str. 42. — Knižka podává stručný životopis našeho sociálně pokrokového průmyslníka a podrobné vylíčení jeho socialisačního — ovšem selhavšího — pokusu. Pálko otiskuje tu všechny doklady o svém postupu, kterým chtěl dělnictvo učiniti účastným na správě i zisku závodu. Ač otisk jeho přednášky přišel dosti pozdě, přece zůstane publikace dokumentem zajímavého sociálního pokusu u nás a tím i vítaným příspěvkem k dějinám československého sociálního hnutí. — (F 5231.)

Věstník Ústřední sociální pojišťovny (roč. I., Praha 1926) počal vycházeti 15. října za redakce dra Jos. Vymětala. Bude vydáván měsíčně; podle potřeby budou vřazena čísla mimořádná. Věstník omezuje se zatím výhradně na zprávy úředního rázu, jež mají býti jednak instrukcemi a směrnicemi pro provádění sociálního pojištění, jednak mají informovati širší interesovanou veřejnost o praxi sociálního pojištění.

Alex. Hamza, Základní čísla Všeobecného pensijního ústavu, přepočítaná na úrokovou míru 4½%. Praha 1926. Soukr. tisk. (Lithografie.) Str. 44. — (D 744.)

Dr. Hermann Dersch, Das neue Angestellten-Versicherungsgesetz nebst allen Ausführungsbestimmungen. Berlin 1926. J. Bensheimer. Str. 1087. — Velký Derschův komentář doprovází německý zákon o pojištění zaměstnanců v jeho novém, dnes platném znění a hledí při tom k příslušným zákonům až i z r. 1925, zejména také k zákonu z 28. července t. r. — (F 5187.)

Předpisy jazykového práva. Upravil Ant. Hartman. (Komentované zákony Československé republiky. Sv. XIII.) Praha 1926. Kompas. Str. 314. — Publikace Hartmanova vyniká přehledností a přesností výkladů, připojovaných k jednotlivým zákonným ustanovením. Mimo zákon sám, jeho prováděcí nařízení a komentace vydavatelovy otiskuje publikace ještě příslušná ustanovení St. Germainské smlouvy a ústavní listiny i materiálie jazykového zákona. Komentář hledí zejména co nejúplněji k nálezům Nejv. správ. soudu i Nejv. soudu, k příslušným ministerským výnosům a mezinárodním dohodám. Mimo to má publikace podrobné přehledy soudních okresů, žup a okresních úřadů podle počtu obyvatelů a jejich národnosti (absolutně i procentuelně). Není pochyby, že v ní dostává se našemu úřednictvu velmi cenné a bezpečné příručky pro praktikování jazykového zákona Československé republiky. — (G 695.)

Dr. Otto Frhr. von Mering, Die Steuerlast in Deutschland. Kritische Betrachtungen zur Frage der Volkswirtschaftlichen Wirkungen des gegenwärtigen deutschen Steuersystems. Jena 1926. Gustav Fischer. Str. 53. — Práce zabývá se otázkou daňového břemene v Německu výlučně se stanoviska národohospodářského, pomíjejíc úmyslně zřetele finančně-politické — i zásadu daňové spravedlnosti — i finančně-správní. Hledí výhradně k působení daňového systému na produkci a ceny. V tom směru srovnává daňové principy Německa dnešního a předválečného, potom sleduje vliv daňového břemene na rentu, mzdu a podnikatelský zisk; dále zabývá se možností změny daňového systému a jejich mezí a poměrem daní k úrokové míře. — (F 5268.)

Ford und wir. Fünf Beiträge zur deutschen Umstellung. (Vorträge auf der »Sechsten Tagung für Werkspolitik« in Frankfurt a. M., am 4. und 5. Juni 1926.) Herausgegeben vom Sozialen Museum in Frankfurt a. M. Industrieverlag Spaeth & Linde. Berlin 1926. Str. 86 + 22 tab. — (F 5723.)

Ludwig Brügel, Geschichte der oesterreichischen Sozialdemokratie. V. Bd. Parlamentsfeindlichkeit u. Obstruktion. Weltkrieg. Zerfall der Monarchie. Wien 1925. Wiener Volksbuchhandlung. Str. 462. — (F 2150.)

Karl Vorländer, Marx, Engels und Lassalle als Philosophen. Dritte, bedeutend vermehrte Auflage. Berlin 1926. J. H. W. Dietz. Str. 120. — Nové vydání knížky, která chce německému dělníkovi uvést na oči souvislost socialismu a filosofie a vésti ho k pochopení, že socialism není jenom hospodářská nauka, ale celý světový názor, je korigováno a podstatně doplněno zejména podle Mayerova velkého vydání Lassalovy literární pozůstalosti a různých publikací, osvětlujících prvá léta Marxova a Engelsova. — (F 5465.)

William Morris, Novinky z Utopie, čili Věk pokoje. Několik kapitol z utopického románu. Praha 1926. Nákladem Družstevní práce. Str. 295. — Překlad Morrisových Novinek z utopie, jež vyšly po první anglicky v r. 1890, přichází k nám dosti pozdě, ale přichází stále vhod. Jeho kniha, která má poslání spíše propagační než umělecké, učí milovat práci a vede k socialismu, pramenícímu z mravního uvědomění a snažení. A i když socialism takto založený zůstává opravdu jenom utopií, zasluhují přece myšlenky a snaha Morrisovy pozornosti i dneška. — (G 1525.)